

egyik nagyérdékü részletét lapunk élén közöljük. Az előadás egyéb részeit legközelebbi számunkban fogjuk ismertetni.

„A csődönkívüli kényszeregyezés problémája” címen tartott előadást dr. Mészlény Artur. Ismertette a f. évi március hó 15-én életbelépett osztrák novella rendelkezéseit és arra a konklúzióra jutott, hogy azok igen lényeges pontokban átvették a magyar kényszeregyezési rendelet álláspontjait. Ami önálló ujitást az osztrák novella tartalmaz, azt nem tartja alkalmasnak arra, hogy a kényszeregyezés problémáját lényegesen előbbre vigye. A magyar jog szempontjából gyökeres javulást csak az új csődtörvény megalkotásától vár, amelynek elkészültéig meg kell elégedni azzal, hogy a kényszeregyezés kedvezményét igénybe venni kívánó adókat jobban rostáljuk meg, az ellenőrzést hatályosabbá tegyük és az érdemtelen adókat a kedvezményből zárjuk ki.

A Magyar Külügyi Társaság nemzetközi jogi szakosztályának dr. Gratz Gusztáv elnöklete alatt tartott e hó 9-diki ülésén dr. Baumgarten Nándor egyetemi tanár előadást tartott a kereskedelmi társaságok jogi helyzetéről. Az előadó rámutatott arra, hogy a háboru előtti időben a világgazdaság kiterjedése nemzetközi világjogot teremtett, mely a külföldi kereskedelmi társaságok szabad működését és felődését biztosította. A háboru mindezeket a vívmányokat romba döntötte és még a békeszerződésekben is nyomait találhatjuk a gazdasági háborunak.

Az előadó mindezekre tekintettel foglalkozik a kereskedelmi társaságok jogi személyiségével és jelenlegi helyzetével nálunk és külföldön. Behatóan tárgyalja a kereskedelmi társaságok u. n. honosságának kérdését és különösen az erre vonatkozó joggyakorlatot. Kifejtette, hogy a békeszerződés, midőn az ellenséges társaságok javainak lefoglalásáról intézkedik, itt nem a bejegyzés és működés helyét, hanem az érdekelt részvénybirtokosok honosságát tekinti irányadónak. E szabályt azonban csak a háborus rendszabályok esetében kell alkalmaznunk.

A vegyes választott bírósági ítéletek kritikai megbeszélése alapján arra az eredményre jut, hogy az adósságok valorizációja és leszámolása szempontjából a részvénytársaságoknál kizárólag a székhely az irányadó. A részvénytársasági fiókok pedig a főtelep honosságát követik. Részletesen foglalkozik a fióktelepek jogi helyzetével és kereskedelmi törvényünk vonatkozó intézkedéseivel. Ez alapon a külföldi társaságok nálunk szabadon fejthetik ki működésüket, míg a mi kereskedelmi társaságaink, különösen az utódállamokban, számos korlátozásnak vannak alávetve, ami annál különösebb, mert az elszakított területeken a mi kereskedelmi törvényünk rendelkezéseit alkalmazzák, az ugynevezett nacionalizálás keréstartóvitelére azonban az engedélyezési rendszert léptették életbe, oly módon, hogy csak oly társaságoknak adták meg

az engedélyt, melyek a részvényvagyon és igazgatósági tagok tekintetében bizonyos kikötéseknek megfelelnek. Mindeme megszorítások ellentétben vannak a részvénytársasági tőkevállalat lényegével és csak az engedély megadásának időpontjában ellenőrizhetők, az a törekvés pedig, hogy a bemutatóra szóló részvények állandóan ellenőrzött névre szóló papirokra változtassanak, ma már Olaszországban és Franciaországban is, ahol a szocialista irányzat ezeket felvetette, meghaladottnak tekinthető. Eladási tilalmak és előirt nationális többség külföldi vállalkozást lehetetlenné tesznek.

A kereskedelmi társaságok jogi helyzete is mutatja, hogy a nemzetközi kereskedelmi jog területén is a háboru a jogi felfogásokban és jogszabályokban oly pusztulásokat és visszaeséseket okozott, melyek csak akkor állíthatók helyre, ha a nemzetközi jogi szerződések a világgazdasági kapcsolatokat újból megerősítik.

Az előadáshoz *Póka-Pivny Béla*, a Külügyi Társaság igazgatója szólott hozzá, ki kívánatosnak jelezte, hogy az előadó indítványai és fejtegetései a legközelebb Rómában összeülő nemzetközi interparlamentáris kereskedelmi konferencia elé terjesztessenek, mely a részvényjogra vonatkozó kérdéseket is napirendre tűzött. Dr. Gratz Gusztáv a maga részéről is hozzájárult ehhez az indítványhoz és köszönetet mondott az előadónak az érdekes tárgy felvetéseért és ehhez fűzött fejtegetése miatt.

Staud Lajos nyugalomban. A kérlelhetlen korhatár megint nyugdíjba küld valakit, aki hetven évvel a vállán is tudott fiatalos maradni. Fiatalos az igazságért való hevülésében és munkabírásában és az új benyomások, gondolatirányzatok iránti fogékonyságban. Staud Lajos egyéniség volt. Erős igazságérzete a jognak az erkölccsel való telítésére, lehető összeegyeztetésére sarkalta. A nagy bírót megillető tisztelettel és megbecsüléssel kísérjük a nyugalomba.

El nem muló érdeme, hogy szívóssága és energiája fejlesztette ki a magyar valorizációs gyakorlatot, amely ma már a Kuria minden tanácsában — ha nem is teljesen egységesen, — de mégis csak keresztültörte magát. Az anyagi igazság érvényesülését kereste abban is, ha a formális jogon túl helyezkedett, csakhogy a valóságos jogeszmé megvalósulhasson. Egyébként filozófus lényéből hiányzott a skepsis és szenvedélyesen, megingathatlanul hitt a maga igazában, abban, amit ő tartott igaznak. Az ellentétes nézetek összeütközéséből születik a fejlődés, az újkor új igazsága. Staud, aki harcok természet (ennek a gyümölcse a valorizációs gondolatért folytatott küzdelme), a hitvallók erejével tekintette a maga felfogását.

Azzal köszöntjük a távozót, hogy a bírónak megadatott a jog a pihenőre, a jogászra új harcok várnak. És álljunk e